

Iestāde: Finanšu ministrija Struktūrvienība: Eiropas Savienības fondu sistēmas vadības departaments		Dokumenta nosaukums: Vadlīnijas par finanšu korekciju piemērošanu, ziņošanu par Eiropas Savienības fondu ieviešanā konstatētajām neatbilstībām, neatbilstoši veikto izdevumu atgūšanu 2014.-2020.gada plānošanas periodā		
Sagatavoja: Eiropas Savienības fondu ieviešanas vadības nodaļa	Apstiprināts: Vadošās iestādes vadītājs A.Eberhards	Variants: 8	21.03.2022.	Lappuse: 1 no 5

4.pielikums

Biežāk konstatēto neatbilstību veidu piemēri

Neatbilstību var izraisīt gan apzināta darbība vai bezdarbība, gan neapzināta darbība vai bezdarbība (gadījumā, ja nav iespējams pierādīt, ka attiecīgā darbība vai bezdarbība ir bijusi apzināta, iepriekš izplānota).

Piemēram:

Krāpšana ir apzināta darbība, jo krāpšanu var veikt tikai ar nodomu, krāpšana nav iespējama pārpratuma, nekompetences, nolaidības vai citu kļūmju dēļ. Savukārt apzināta bezdarbība nozīmē kādas noteiktas darbības neveikšanu, ja subjektam attiecīgajā situācijā bija pienākums rīkoties.

- **Pārkāpumi horizontālo principu ieviešanas mērķu kontekstā vides prasību ievērošanā**

Finanšu korekciju piemēro, ja ir pierādāma noteikumu neievērošana un ir skaidri nosakāma saikne starp projekta vērtēšanas kritēriju un projektā paredzēto un reālo izpildes rezultātu.

Piemēram, atklātā projektu iesniegumu atlasē, ja vērtējumā saņemti papildu punkti par zaļo publisko iepirkumu/zaļo iepirkumu (turpmāk – ZPI/ZI) un, ja projektu īstenojot, iepirkumos nav iekļautas vides prasības atbilstoši projekta iesniegumā norādītajam un tikai, pateicoties papildu punktiem par ZPI/ZI piemērošanu, projekts ir saņēmis ES fonda finansējumu, var piemērot finanšu korekciju.

Finanšu korekciju nepiemēro, ja finansējuma saņēmējs ierobežotā projektu iesniegumu atlasē izpildījis projekta horizontālā principa vērtēšanas kritērija nosacījumus, bet objektīvu apstākļu dēļ šie nosacījumi nav izpildāmi un projekta īstenošana ir apdraudēta.

Piemēram, projekta iesniedzējs ierobežotā projektu iesniegumu atlasē plānojis piemērot zaļo publisko iepirkumu (turpmāk – ZPI/ZI), iekļaujot iepirkuma dokumentācijā zaļā iepirkuma kritērijus, bet atbilstoši šiem kritērijiem, izsludinot iepirkumu, nav saņemti piedāvājumi.

- **Iepirkumu vai konkurences normu pārkāpumi**, t.sk. piegādātāju vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpumi, pārkāpumi iepirkuma līguma izpildē;

Piemēram, maksājuma pieprasījumā iekļauti izdevumi par iepirkumu, attiecībā uz kuru konstatēti pārkāpumi:

- nesamērīgu vai normatīvajam regulējumam neatbilstošu atlases prasību noteikšana;*
- ierobežojošu piedāvājumu vērtēšanas kritēriju izmantošana;*
- neatbilstošas iepirkumu procedūras piemērošana;*
- sarunu procedūras piemērošana, nepastāvot neparedzamiem ārkārtas apstākļiem;*
- kā arī būtisku izmaiņu veikšana sākotnēji paredzētajos iepirkuma līguma nosacījumos neatbilstoši normatīvajam regulējumam.*

Biežāk sastopamo pārkāpumu¹ piemēri ES fondu projektu iepirkumos atrodami IUB tīmekļa vietnē – <https://www.iub.gov.lv/lv/node/98>;

¹ IUB sagatavotajā dokumentā “Biežāk konstatētās neatbilstības iepirkuma procedūru dokumentācijā un norisē” termini “pārkāpums” un “neatbilstība” nav lietoti tādā pašā nozīmē, kā tie ir lietoti šajās vadlīnijās, proti, tie ir lietoti **saistībā ar atbilstību publiskos iepirkumus regulējošo normatīvo aktu prasībām**, līdz ar to ne visi pārkāpumi, kas norādīti IUB sagatavotajā dokumentā, radītu neatbilstoši veiktus izdevumus.

Iestāde: Finanšu ministrija Struktūrvienība: Eiropas Savienības fondu sistēmas vadības departaments		Dokumenta nosaukums: Vadlīnijas par finanšu korekciju piemērošanu, ziņošanu par Eiropas Savienības fondu ieviešanā konstatētajām neatbilstībām, neatbilstoši veikto izdevumu atgūšanu 2014.-2020.gada plānošanas periodā		
Sagatavoja: Eiropas Savienības fondu ieviešanas vadības nodaļa	Apstiprināts: Vadošās iestādes vadītājs A.Eberhards	Variants: 8	21.03.2022.	Lappuse: 2 no 5

- **Personāla vai administratīvo izmaksu pārkāpums**, t.sk. neatbilstošs administratīvo izdevumu (piem., atalgojuma) aprēķins;

Piemēram, maksājuma pieprasījumā iekļauta:

- atvaļinājuma naudas izmaksa par darba periodu pirms projekta īstenošanas perioda;²*
- atalgojuma izmaksa neatbilstoši projekta iesniegumā minētajam amatam;*
- atalgojuma izmaksa par periodu, kurā darbinieks nav strādājis projektā, jo atradies piešķirtā atvaļinājumā;*
- neievēlēta akadēmiskajā amatā zinātniskā personāla (t.i. zinātniskā asistenta p.i.) atlīdzības izmaksa;*
- dubulta konferences dalības maksa projekta darbiniekam, kurš kā līdzautors norādīts divu projektu prezentācijām.*

- **Noteikto ieviešanas nosacījumu neizpilde;**

Piemēri:

- projekta ietvaros veiktas izmaksas, kas nav atbilstoši projektā paredzētajai atbalstāmajai darbībai, piem., maksājuma pieprasījumā iekļautas nekustamā īpašuma atsavināšanas izmaksas, kaut arī saskaņā ar MK noteikumiem par SAM īstenošanu ēkas iegāde SAM ietvaros nav atbalstāma darbība;*
- maksājuma pieprasījumā iekļauti izdevumi, par kuriem nav gūta pārliecība, ka tie radušies projekta ietvaros;*
- ar maksājuma pieprasījumu tiek lūgts segt spēkā neesoša līguma ietvaros sniegtus pakalpojumus;*
- par neatbilstoši veiktiem izdevumiem atzīta izsniegtā garantija, jo saskaņā ar Valsts ieņēmumu dienesta administrēto nodokļu (nodevu) parādnieku datubāzē pieejamo informāciju uzņēmumam ir nodokļu vai nodevu parāds brīdī, kad ir piešķirta garantija;*
- maksājuma pieprasījumā iekļauti izdevumi, kas veikti par SAM mērķa grupai neatbilstošām personām.*

- **Interesu konflikts³, iespējamais interešu konflikts;**

Piemērs:

Konstatēts, ka iepirkuma komisijas loceklis iepirkuma norises, kā arī lēmuma par iepirkuma uzvarētāju pieņemšanas laikā, ir vienlaikus nodarbināts pie piedāvājumu iesniegušā pretendenta, kas turklāt tika atzīts par iepirkuma uzvarētāju. Minētais iepirkuma komisijas loceklis nav sevi atstatījis no lēmumu pieņemšanas un pasūtītājs nav nodrošinājis kontroli attiecībā uz to, ka iepirkumā tiek novērsta interešu konflikta situācija.

- **“Aizdomas par krāpšanu vai organizēto noziedzību” un “Krāpšana”;**

“Krāpšana” (norāda tikai gadījumos, kad krāpšana ir atzīta ar tiesas spriedumu, kas stājies spēkā un kļuvis neapstrīdams un nepārsūdzams.

² Piemērs nav attiecināms uz tehniskās palīdzības projektiem saskaņā ar VI vadlīniju [Nr. 2.1. “Vadlīnijas attiecināmo un neattiecināmo izmaksu noteikšanai 2014.-2020.gada plānošanas periodā”](#) 48.1.punktu

³ Šāds pārkāpuma veids klasificējams kā interešu konflikts, kas ietekmē iepirkuma procedūras rezultātu atbilstoši 2.7.vadlīniju 5.pielikuma 29.punktam.

Iestāde: Finanšu ministrija Struktūrvienība: Eiropas Savienības fondu sistēmas vadības departaments		Dokumenta nosaukums: Vadlīnijas par finanšu korekciju piemērošanu, ziņošanu par Eiropas Savienības fondu ieviešanā konstatētajām neatbilstībām, neatbilstoši veikto izdevumu atgūšanu 2014.-2020.gada plānošanas periodā		
Sagatavoja: Eiropas Savienības fondu ieviešanas vadības nodaļa	Apstiprināts: Vadošās iestādes vadītājs A.Eberhards	Variants: 8	21.03.2022.	Lappuse: 3 no 5

Gadījumos, kad ir saņemts tiesībsargājošās iestādes lēmums par lietas neierosināšanu vai izbeigšanu, bet tai pašā laikā tajā sniegtā informācija nepārprotami SI liecina par krāpšanas pazīmēm, iespējamā neatbilstība ir uzskatāma par pamatotu, lai pieņemtu lēmumu par neatbilstības konstatēšanu. KPVIS **saglabājams** neatbilstības veids “Aizdomas par krāpšanu vai organizēto noziedzību”).

Piemērs:

Pamatojoties uz trešās personas vēstulē sniegto informāciju par iespējamu fiktīvu personu nodarbināšanu Eiropas Sociālā fonda projekta ietvaros, tika uzsākta krimināllieta, kuras izmeklēšanas gaitā apsūdzība tika celta pret 7 valsts pārvaldes amatpersonām.

Krimināllieta tika nodota tiesai.

Tiesvedības laikā no šīs krimināllietas tika izdalīta atsevišķa krimināllieta tikai pret 3 personām sakarā ar to, ka minētās personas atzina savā rīcībā noziedzīga nodarījuma izdarīšanu un tiesas sēdē panāca ar prokuroru vienošanos par soda piemērošanu. Tā rezultātā krimināllietā ar tiesas spriedumu minētām personām tika piemēroti sodi, no kurām tika piedzīti valsts labā noziedzīgi iegūtie līdzekļi.

- **Nespēja pildīt līguma/vienošanās nosacījumus;**

Piemēri:

a) **projekta mērķa vai rādītāju būtiska nesasniegšana:**

Lai gūtu pārlicību par projekta ietvaros izstrādātās informācijas sistēmas (IS) atbilstību, tika veikta pārbaude. Pārbaudē konstatēts, ka IS nav ieviesta, līdz ar to netiek izmantota paredzētajam projekta mērķim, kā arī netiek nodrošināta tās izmantošanas ilgtspējība.

Papildu tam tika secināts, ka projekta ietvaros pasūtītais IS risinājums nav sekmīgi izstrādāts un bez papildu resursu ieguldīšanas izstrādātās IS funkcionalitātes ieviešana jebkādā apjomā ir problemātiska un projekta rezultātu turpmāka uzturēšana ir nelietderīga. Ņemot vērā minēto, konstatējama neatbilstība, jo projektā paredzētā mērķa, rezultātu un rādītāju sasniegšana un izmaksas projekta mērķa sasniegšanai ir veiktas, neievērojot atbilstošas finanšu vadības, ekonomiskuma, produktivitātes un efektivitātes principus, līdz ar to ir pieņemams lēmums atgūt visu iepriekš izmaksāto atbalstu.

Tomēr pastāv izņēmuma situācijas, kad par projekta mērķa vai rādītāju nesasniegšanu finanšu korekciju nepiemēro:

Ja pamatā ir sociāli ekonomisko⁴ vai vides faktoru ietekme, būtiskas izmaiņas valsts ekonomikas vai vides apstākļos vai nepārvaramas varas un ārkārtēja rakstura apstākļi (*force majeure*⁵), kas nopietni ietekmē attiecīgo prioritāšu un projekta īstenošanu.

Lemjot par finanšu korekcijas nepiemērošanu, katrs gadījums ir jāvērtē atsevišķi, nosakot vai konkrētie situācijas apstākļi ir tikai grūtības, kad saistību izpilde ir iespējama, bet ir apgrūtināta un mērķis/ rādītāji joprojām saglabājas, vai iestājušies *force majeure* apstākļi,

⁴ Pie sociāli ekonomiskajiem apstākļiem pieskaitāmi tādi rādītāji, kas skar šādas jomas, piemēram, iekšzemes kopprodukts, cenu pārmaiņas, finanses, investīcijas, iedzīvotāji, nodarbinātība, darba samaksa u.c.

⁵ Par *force majeure* var uzskatīt šādus apstākļus: stihiskas nelaimes; avārijas; katastrofas; epidēmijas; epizootijas; kara darbība, nemieri, kas kavē vai pārtrauc vienošanās vai līguma saistību pilnīgu izpildi; citi ārkārtēja rakstura apstākļi

Iestāde: Finanšu ministrija Struktūrvienība: Eiropas Savienības fondu sistēmas vadības departaments		Dokumenta nosaukums: Vadlīnijas par finanšu korekciju piemērošanu, ziņošanu par Eiropas Savienības fondu ieviešanā konstatētajām neatbilstībām, neatbilstoši veikto izdevumu atgūšanu 2014.-2020.gada plānošanas periodā		
Sagatavoja: Eiropas Savienības fondu ieviešanas vadības nodaļa	Apstiprināts: Vadošās iestādes vadītājs A.Eberhards	Variants: 8	21.03.2022.	Lappuse: 4 no 5

kad saistību izpilde nav iespējama. Tā pat arī jāvērtē būtisko izmaiņu valsts sociāli ekonomiskajos vai vides apstākļos faktiskā ietekme uz darbības (projekta) vai prioritāšu īstenošanu.

- b) **Notikušas būtiskas izmaiņas projektā**, kas neatbilst līgumam vai vienošanās par projekta īstenošanu, bez iepriekšējās saskaņošanas ar līgumslēdzējietādi, līguma grozījumu savlaicīga neveikšana.

Būtiskas pārmaiņas⁶ saskaņā ar Regulas Nr.1303/2013 71.pantu:

- (i) *Finansējuma saņēmējs atmaksā saņemto atbalstu, ja projekta pēcuzraudzības periodā (piecu gadu laikā pēc noslēguma maksājuma saņemšanas) attiecībā uz darbībām, kas ietver **investīcijas infrastruktūrā** vai **investīcijas ražošanā**, ir noticis viens no sekojošiem notikumiem:*

- a) *ražošanas darbības izbeigšana vai pārceļšana uz citu vietu ārpus programmas teritorijas (t.i., finansējuma saņēmēja vai tā daļas pārvietošana uz citu valsti/citu administratīvo teritoriju valsts iekšienē, uz kuru attiecas atšķirīgi atbalsta nosacījumi, ļaunprātīga maksātnespēja, apvienošana/sadalīšana, pārveidošana vai jebkura cita situācija, kurā tiek pārtraukta atbalsta līgumā paredzētā darbība);*
- b) *tādas izmaiņas infrastruktūras daļas īpašnieku sastāvā (pārdots, apmainīts, uzdāvināts, aizdots, patapināts, izmests, iznīcināts vai bojāts tādā apmērā, ka nav lietojams paredzētajām darbībām, iznomāts vai izīrēts, ieķīlāts), kas sniedz uzņēmumam vai publiskai struktūrai nepamatotas priekšrocības⁷*
- vai
- c) *būtiskas izmaiņas, kas ietekmē darbības veidu, mērķus vai īstenošanas nosacījumus, tādējādi traucējot tās sākotnējo mērķu sasniegšanu (nav iespējams veikt darbību vai sasniegt darbības mērķus, atbalsta līguma nosacījumu vai normatīvo aktu pārkāpums, izmaiņas atbalsta saņēmēja tiesiskajā statusā, kuru dēļ tas nevar pretendēt uz atbalsta saņemšanu).*

- (ii) *Būtisku pārmaiņu pārkāpumu nepiemēro ieguldījumiem finanšu instrumentos vai no finanšu instrumentiem veiktiem ieguldījumiem, vai ieguldījumiem jebkurā darbībā, kuras ražošanas darbība tiek izbeigta neļauņprātīgas maksātnespējas dēļ (maksātnespējas process pabeigts ar fiziskas personas bankrotu vai juridiskas personas likvidāciju).*

- **Publicitātes/ vizuālās identitātes prasību neizpilde;**

Piemērs:

Pārbaudē projekta īstenošanas vietā tika konstatēts, ka objektā uzstādītie pagaidu informatīvie stendi neatbilst vizuālās identitātes un publicitātes prasībām - nav izvietots sauklis "Ieguldījums tavā nākotnē" un Eiropas Savienības logo (karogs) ar norādi "Eiropas Savienība".

- **Komercedarbības atbalsta normu pārkāpums;**

⁶ Vairāk informācijas par pieņēmumu, kas uzskatāms par būtiskām pārmaiņām, ir atrodamā skaidrojumā attiecībā uz ES fondu 2007.-2013.gada plānošanas periodu - SIA "DEA Baltika" izstrādātajā metodoloģijā "Metodoloģiska rokasgrāmata par būtiskām pārmaiņām, kas tiek veiktas projektos piecu gadu laikā no pēdējā maksājuma veikšanas" <http://m.esfondi.lv/upload/01-strukturfondi/petijumi/rokasgramata-100708-final.pdf>

⁷ Tādas labvēlīgas situācijas radīšana, kura nepastāvētu normālos tirgus apstākļos un nav atbilstoša atbalsta piešķiršanas mērķiem.

Iestāde: Finanšu ministrija Struktūrvienība: Eiropas Savienības fondu sistēmas vadības departaments		Dokumenta nosaukums: Vadlīnijas par finanšu korekciju piemērošanu, ziņošanu par Eiropas Savienības fondu ieviešanā konstatētajām neatbilstībām, neatbilstoši veikto izdevumu atgūšanu 2014.-2020.gada plānošanas periodā		
Sagatavoja: Eiropas Savienības fondu ieviešanas vadības nodaļa	Apstiprināts: Vadošās iestādes vadītājs A.Eberhards	Variants: 8	21.03.2022.	Lappuse: 5 no 5

Piemērs:

Izskatot gala labuma guvēju – uzņēmumu, kura izmaksas tika iekļautas maksājuma pieprasījumā, ir konstatēts, ka uzņēmums ir grūtībās nonācis uzņēmums atbilstoši Komisijas 2014. gada 17. jūnija regulai (ES) Nr.651/2014, ar ko noteiktas atbalsta kategorijas atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma 107. un 108. pantu 2.panta 18.punktā noteiktajai definīcijai.